

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและเกิดความเป็นธรรมต่อประชาชนทุกคน ดังบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 กำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการให้การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และเพื่อให้ได้รับความมั่นใจจากประชาชนว่าจะจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 48 กำหนดว่า ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอก (กรมวิชาการ. 2542 ค : 1)

การพัฒนาการศึกษาไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาถือว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับปัจจุบันและอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็ว เห็นได้จากผลการประเมินระดับนานาชาติ พบว่า ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ของไทยในโครงการทิม (Timss) ของสมาคมนานาชาติว่าด้วยการประเมินผลการศึกษา ปรากฏว่าความสามารถในการแข่งขันของไทยอยู่ในอันดับที่ 18 ในขณะที่สิงคโปร์ เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น อยู่ในอันดับ 1 2 และ 3 ตามลำดับ (วิชัย ต้นศิริ . 2542 : 12) ในขณะที่ผลการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ปี พ.ศ. 2538 - 2542 ของประเทศไทยกับประเทศจีน ได้หวั่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์และเวียดนาม จากค่าเฉลี่ยจำนวนเหรียญรางวัล ปรากฏว่า ประเทศที่อยู่ในอันดับ 1 - 5 คือ จีน เกาหลีใต้ ได้หวั่น เวียดนาม และสิงคโปร์ ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังมีหลายองค์กรที่ศึกษาเพื่อจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของนานาประเทศ เช่น UNDP (United Nations Development Programmed) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้จัดอันดับการพัฒนามนุษย์ในปี 2543 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 76 ซึ่งต่ำกว่ามาเลเซียอยู่ในอันดับที่ 61 เกาหลีใต้ อยู่ในอันดับที่ 31 สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 24 ญี่ปุ่นอยู่ในอันดับที่ 9 แต่สูงกว่าจีนซึ่งอยู่ในอันดับที่ 99 และเวียดนามอยู่ในอันดับที่ 108 IMD (International Institutes for Management Development) ของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านศักยภาพของคนในประเทศต่างๆ ในช่วงปี 2539 - 2541 คนไทยอยู่ในอันดับที่ 40 37 และ 35 จาก 46 ประเทศ และในปี 2542 - 2543 อยู่ในอันดับ 33 และ 30 จาก 47 ประเทศ หากดูเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา ตามเกณฑ์ระบบการศึกษาที่ผู้บริหารมีความเห็นว่าระบบการศึกษาเหมาะสมกับความจำเป็นในการแข่งขันทางเศรษฐกิจหรือไม่ ประเทศไทยอยู่ในอันดับ 34 ซึ่งหมายความว่ายังไม่เหมาะสม ในขณะที่สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 1 แสดงว่าเหมาะสมมาก และมาเลเซียอยู่ในอันดับที่ 20 ซึ่งสูงกว่าไทย ในขณะที่เกาหลีใต้ อยู่ในอันดับที่ 38 ญี่ปุ่น อยู่ในอันดับที่ 39 และจีน อยู่ใน อันดับที่ 43 ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าไทย หรือตามเกณฑ์อัตราการเข้าเรียนระดับ มัธยมศึกษาของประชากร กลุ่มอายุวัยเข้าเรียน ในปี 2539 ประเทศไทยมีอัตราการเข้าเรียนในระดับนี้ ร้อยละ 56.90 อยู่ในอันดับที่ 35 ซึ่งต่ำกว่า มาเลเซีย อยู่ใน อันดับที่ 31 จีนอยู่ใน อันดับที่ 19 เกาหลีใต้อยู่ใน อันดับที่ 4 และญี่ปุ่น อยู่ใน อันดับที่ 2 หรือตามเกณฑ์อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับมัธยมศึกษาในปี 2540 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 5 มีนักเรียนต่อครู 20 : 1 ซึ่งเป็นอันดับที่ดีกว่าสิงคโปร์และเกาหลีใต้ แต่อยู่ในอันดับที่ต่ำกว่าจีน ญี่ปุ่นและมาเลเซีย หรือตามเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเกรด 8 ในปี 2539 เมื่อเปรียบเทียบกับญี่ปุ่น เกาหลีใต้และสิงคโปร์ ประเทศไทยมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าทุกประเทศ คือ คณิตศาสตร์ ญี่ปุ่นได้ 605 คะแนน เกาหลีใต้ 607 คะแนน สิงคโปร์ 643 คะแนน และประเทศไทยได้ 522 คะแนน ส่วนวิทยาศาสตร์ ญี่ปุ่นได้ 571 คะแนน เกาหลีใต้ 565 คะแนน สิงคโปร์ 607 คะแนน และประเทศไทยได้ 525 คะแนน และในปี 2543 ความสามารถในการแข่งขันในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคนไทยอยู่ในอันดับที่ 47 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ข : 6 - 38) หรือจากการประเมินของ IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) เกี่ยวกับผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในระดับ มัธยมศึกษาของประเทศไทย พบว่า แม้ผลการเรียนของนักเรียนไทยจะดีกว่าหลายประเทศในโลก แต่ยังคงต่ำกว่าหลายประเทศในทวีปเอเชีย (กรมสามัญศึกษา. 2542 ก : 2) ขณะเดียวกันทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินของกรมวิชาการพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ

โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 มีคะแนนในรายวิชาต่าง ๆ ต่ำกว่า 50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ยกเว้นวิชาภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และวิชาสังคมศึกษาในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคะแนน 59 และ 55 ตามลำดับ และนักเรียนโดยรวมในกรุงเทพมหานครมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่า นักเรียนในส่วนภูมิภาค (จุมพฏ ประเสริฐสุข. 2543 : 34) นอกจากนี้คุณภาพการจัดการศึกษา ของไทยเองยังมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบท และ ภายในเขตเมืองเองก็มีสถานศึกษาเพียงบางแห่งเท่านั้นที่ได้รับความนิยมนและเป็นที่ยอมรับจาก นักเรียน ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป โดยภาพรวมแล้วคุณภาพในการจัดการศึกษาของไทย ยังคงมีปัญหาอยู่มาก ได้แก่ (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 2)

1. ผู้จบการศึกษาในแต่ละระดับของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีคุณภาพ ที่สังคมพอใจ จนแสดงถึงการไม่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม
2. ยังไม่มีมาตรฐานกลางที่สถานศึกษาต่างๆพึงมีพึงประสงค์ และพึงผลิตให้ได้ผล เท่าเทียมกันในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. มีความสับสนและขาดสภาพสมดุลของแนวคิดต่างๆเช่น โขบาย เช่น การรวม อำนาจและการกระจายอำนาจ การควบคุมจากส่วนกลางและการให้สถานศึกษาเป็นอิสระหรืออยู่ ในความดูแลของท้องถิ่น สัดส่วนของการบังคับวิชาเรียนและการปล่อยให้เลือกเรียนเสรี ความเข้มงวดและความยืดหยุ่นในมาตรฐาน ความรู้ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม
4. ขาดมาตรฐานที่กำกับ ติดตามให้สถานศึกษาดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการ พัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติต่างๆ ตามแนวทางการใช้หลักสูตรให้ ได้ผลสำเร็จจริงจัง
5. ขาดแรงจูงใจหรือการเสริมแรงเพื่อการยกย่องให้เกียรติ ให้รางวัลใน ความก้าวหน้าตามระบบตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ที่มีผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ

จากวิกฤติการศึกษาข้างต้นส่งผลให้เกิดการตื่นตัวในการแก้ปัญหา ทำให้หลาย หน่วยงานได้เริ่มวางแนวทางเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง โดยใช้การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นมาตรการสำคัญ การศึกษาสำหรับอนาคตจึงต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ในด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกัน จัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพทัดเทียมกันทั่วประเทศ

การมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาพื้นฐานของปวงชน ที่รัฐมุ่งเน้นให้เป็นเครื่องมือในการ พัฒนาคคนและพัฒนาประเทศ โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นให้สังคมยอมรับ

ว่าโรงเรียนสามารถผลิตผู้จบการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และ คุณลักษณะต่างๆ ได้ครบถ้วนตามหลักสูตร และความคาดหวังของสังคม ตลอดจนแสดงความ มั่นใจได้ว่าปัจจัยและกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีความเป็นมาตรฐาน อันเป็นเงื่อนไข สำคัญที่จะนำไปสู่ผลการจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ตามต้องการ ดังนั้น กรมสามัญศึกษาได้กำหนดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งหวังให้โรงเรียนมัธยมศึกษา ทุกโรงเรียนที่เข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถใช้ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน จนสามารถพัฒนาโรงเรียนให้ได้ตามที่ กำหนดไว้ซึ่งจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสามารถจัด การศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด (กรมสามัญศึกษา. 2542 ก : คำนำ)

จังหวัดมหาสารคามมีโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ในสังกัด จำนวน 55 โรง รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาและให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพ ภายนอกในปีการศึกษา 2545 - 2548 ครอบคลุมโรงเรียน (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด มหาสารคาม. 2544 : 5) ในปีการศึกษา 2545 มีโรงเรียนที่ได้รับการประเมินจากองค์กร ภายนอก 3 โรงเรียน คงเหลือโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประเมิน 52 โรงเรียน โดยเหตุที่ การประกันคุณภาพเป็นเรื่องใหม่ ซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้องยังสับสน ตื่นตระหนกและเป็นกังวล เนื่องจากเป็นกฎหมาย และเตรียมความพร้อมไปตามแนวคิดของตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอย่าง ยิ่ง ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพ การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบแรกของโรงเรียน ที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 - 4 จังหวัดมหาสารคาม ว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เพื่อการประเมิน คุณภาพภายนอกกรอบแรกของโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 - 4 จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายมาตรฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เพื่อการ ประเมินคุณภาพภายนอกกรอบแรกของโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 - 4 จังหวัดมหาสารคาม ที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมและรายกลุ่มมาตรฐาน

สมมติฐานของการวิจัย

โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 - 4 จังหวัดมหาสารคามที่มีขนาดแตกต่างกัน มีระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบแรก แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดกรอบแนวคิดตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบแรก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2544 : 8-9) ได้แก่

1. มาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียน ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์

มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้

และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับ

ผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

2. มาตรฐานเกี่ยวกับครู ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ ตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ

3. มาตรฐานเกี่ยวกับผู้บริหาร ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารงาน อย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชน
ในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อ
การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เพื่อการประเมิน
คุณภาพภายนอกกรอบแรกของโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 - 4 จังหวัดมหาสารคาม
โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 - 4
จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2546 ทั้งหมด 52 โรงเรียน จำนวน 1983 คน แยกตามขนาด
โรงเรียน ดังนี้

1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 - 499 คน จำนวน 23
โรงเรียน ประชากร 438 คน

1.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1499 คน จำนวน 20
โรงเรียน ประชากร 683 คน

1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1500 คนขึ้นไป จำนวน 9
โรงเรียน ประชากร 862 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรแบบแบ่งชั้น (Stratified Random
Sampling) ดังนี้

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน สุ่มอย่างง่ายมาร้อยละ 50 ของ
ขนาดโรงเรียน ส่วนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครูใช้เกณฑ์ร้อยละ 15 ของโรงเรียนที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 38) ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 - 499 คน จำนวน 12
โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 66 คน

2.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1499 คน จำนวน

10 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 102 คน

2.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1500 คนขึ้นไป

จำนวน 5 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 129 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน

3.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบแรกของโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ตามกรอบ 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบแรก ของโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ที่โรงเรียนยังไม่เคยรับการประเมินเช่นนี้มาก่อน ข้อค้นพบต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาเรื่องนี้อาจไม่ครอบคลุมกับการเตรียมความพร้อมทั้งหมด แต่อย่างน้อยข้อมูลที่ได้และผลของการวิจัยน่าจะเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 - 4 จังหวัดมหาสารคาม หรือโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม
2. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 1 - 499 คน
3. โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 500 - 1499 คน
4. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 1500 คนขึ้นไป
5. ข้าราชการครู หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนและครูสายผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 - 4 จังหวัดมหาสารคาม

6. การดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียน ตามกรอบมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบแรก 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. ระดับการดำเนินงาน หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานตามกรอบมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบแรก 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8. มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

9. มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบแรก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง มาตรฐานการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี ได้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้

10. การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

11. การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลที่ได้จะนำเสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก
2. เป็นสารสนเทศให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการปฏิบัติงาน